

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Хмельницького
національного університету
протокол від _____ 2021 № ____
Голова Вченої ради
_____ М. Є. Скиба
підпис

Освітньо-професійна програма

Вид освітньої програми

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Назва освітньої програми

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий (магістерський)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

01 Освіта/Педагогіка

Код і найменування

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Шифр і назва

ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Шифр і назва

ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ

Магістр середньої освіти (за предметною спеціальністю біологія та здоров'я людини)

Назва

**Освітня програма вводиться у дію
з 1 вересня 2021 р.**

Наказ від _____ 2021 № ____

Ректор _____
підпис

ВНЕСЕНО

Кафедра екології та біологічної освіти

Протокол від _____ 2021 № ____

Зав. кафедри _____ Н. Г. Міронова
Підпис

ПРОЄКТНА ГРУПА

Гарант (Керівник проєктної групи)

_____ Г. А. Білецька, док. пед. наук, доц.
Підпис

Члени проєктної групи:

_____ Н. Г. Міронова, док. с.-г. наук, доц.
Підпис

_____ С. В. Скрипник, канд. пед. наук
Підпис

ПОГОДЖЕНО

Вчена рада гуманітарно-педагогічного факультету

Протокол від _____ 2021 № ____

Голова вченої ради _____ Л. Л. Станіславова
Підпис

Навчально-методичний відділ

Завідувач _____ Л. С. Любохинець
Підпис

Навчальний відділ

Завідувач _____ О. Г. Самолюк
Підпис

Відділ забезпечення якості вищої освіти

Завідувач _____ Г. В. Красильникова
Підпис

I. Профіль освітньої програми зі спеціальності

014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Хмельницький національний університет Гуманітарно-педагогічний факультет Кафедра екології та біологічної освіти
Ступінь вищої освіти	Магістр
Назва освітньої кваліфікації	Магістр середньої освіти (за предметною спеціальністю біологія та здоров'я людини)
Назва професійної кваліфікації	Вчитель біології та основ здоров'я
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра одиничний, обсяг освітньої програми – 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік і 4 місяці
Наявність акредитації	Первинна акредитація планується у 2022 році
Цикл/рівень	Національна рамка кваліфікацій – 7 рівень; FQ-EHEA – другий цикл; EQF LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня вищої освіти бакалавра
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет адреса постійного розміщення освітньої програми	
2. Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі освіти, які володіють теорією, методикою і сучасними технологіями навчання біології та основ здоров'я, здатні інтегрувати знання для вирішення складних завдань у мультидисциплінарних контекстах та здійснювати інноваційну педагогічну діяльність.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	01 Освіта/Педагогіка; 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в галузі освіти/педагогіки за спеціальністю середня освіта. Освітньо-професійна програма забезпечує формування особистості педагога із сучасним природничо-науковим світоглядом, системними знаннями, уміннями і навичками, достатніми для організації особистісно-орієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання біології та основ здоров'я і вирішення завдань Нової української школи. Ключові слова: біологія, здоров'я людини, екологія, педагогіка, психологія, методика навчання біології, методика навчання основ здоров'я.
Особливості програми	Підготовка вчителя біології та основ здоров'я, здатного інтегрувати знання з біології, екології і природознавства для формування в учнів цілісної природничо-наукової картини світу та реалізації ідей освіти для сталого розвитку.

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	За державним класифікатором професій ДК 003:2010: 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти.
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, цифрове навчання, що реалізується у таких організаційних формах: лекції, лабораторні роботи, практичні і семінарські заняття, переддипломна практика, самостійна робота тощо. Поєднуються словесні, наочні, практичні, інтерактивні, проблемні. Використовуються інформаційно-цифрові технології навчання, проектна технологія навчання і контекстні технології навчання.
Оцінювання	Види контролю: поточний, семестровий, підсумковий (атестація). Форми контролю: усне опитування; тестування; оцінювання практичних робіт; захисти лабораторних робіт, курсової роботи, звіту переддипломної практики; захист кваліфікаційної роботи. Оцінювання навчальних досягнень під час поточного контролю здійснюється за чотирьох-бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Для оцінювання результатів семестрового контролю використовується чотирьох-бальна і вербальна («зараховано», «незараховано») шкала. Отримана оцінка переводиться у шкалу оцінювання ЄКТС.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у галузі середньої освіти із застосуванням теорій і методів біології та психолого-педагогічних наук; управляти процесом навчання біології та основ здоров'я, який є складним, непередбачуваним та потребує нових стратегічних підходів; здійснювати інноваційну педагогічну діяльність і продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність усвідомлювати необхідність сталого розвитку суспільства, діяти соціально відповідально та екологічно свідомо. ЗК 02. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування у професійному середовищі. ЗК 03. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, адаптуватися і діяти у нових ситуаціях. ЗК 04. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, критично оцінювати інформацію і використовувати її у професійній діяльності. ЗК 05. Здатність усвідомлювати багатоманітність і цілісність природи, місце і роль людини в природі.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	ФК 01. Здатність демонструвати знання про походження, розвиток, будову і процеси життєдіяльності живих організмів. ФК 02. Здатність добирати зміст навчання біології та основ здоров'я відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, інтегрувати природничо-наукові знання у змісті навчальних предметів біологія та основи здоров'я. ФК 03. Здатність формувати в учнів уявлень про взаємозалежність компонентів екосистем та цілісну природничо-наукову картину світу. ФК 04. Здатність створювати безпечне освітнє середовище, формувати в учнів культуру здорового і безпечного життя. ФК 05. Здатність планувати й організовувати процес навчання біології та основ здоров'я, прогнозувати його результати. ФК 06. Здатність організовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію з

	<p>учнями під час освітнього процесу, створювати освітнє середовище, що сприяє розвитку і самореалізації учнів.</p> <p>ФК 07. Здатність застосовувати набуті знання й уміння для формування в учнів ключових і предметних компетентностей.</p> <p>ФК 08. Здатність добирати і використовувати сучасні методики і технології навчання (у т.ч. інформаційно-цифрові) для забезпечення якості освітнього процесу з навчання біології та основ здоров'я.</p> <p>ФК 09. Здатність здійснювати контроль та оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, розробляти критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.</p> <p>ФК 10. Здатність застосовувати наукові методи в освітньому процесі, здійснювати інноваційну педагогічну діяльність, організувати дослідницьку діяльність учнів.</p> <p>ФК 11. Здатність застосовувати знання про організацію і функціонування біологічних та екологічних систем для реалізації у процесі навчання ідей освіти для сталого розвитку.</p>
7. Програмні результати навчання (ПРН)	
<p>ПРН 01. Розуміти значення освіти упродовж життя, планувати і здійснювати свій професійний розвиток.</p> <p>ПРН 02. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, критично оцінювати інформацію з різних джерел, представляти результати дослідницької роботи письмово та усно з використанням сучасних технологій.</p> <p>ПРН 03. Володіти знаннями про природничо-наукову картину світу, розуміти взаємозв'язок явищ і процесів природи.</p> <p>ПРН 04. Реалізувати у процесі навчання міжпредметні зв'язки біології та інших природничих наук.</p> <p>ПРН 05. Володіти знаннями з біології, уміти пояснювати будову, функціональні особливості та особливості розвитку живих організмів на різних рівнях організації.</p> <p>ПРН 06. Знати особливості організації і функціонування екологічних систем, розуміти необхідність їх збереження.</p> <p>ПРН 07. Використовувати знання з біології та наук про здоров'я людини для формування в учнів навичок збереження і зміцнення здоров'я, профілактики шкідливих звичок та соціально-небезпечних хвороб.</p> <p>ПРН 08. Здійснювати різні види планування процесу навчання біології та основ здоров'я, прогнозувати його результати.</p> <p>ПРН 09. Створювати під час навчання біології та основ здоров'я умови, що сприяють розвитку мотивації, ціннісних ставлень і критичного мислення учнів, їх самореалізації.</p> <p>ПРН 10. Організувати співпрацю учнів, керуючись принципами педагогіки партнерства, ефективно працювати в педагогічному колективі закладу освіти та професійних об'єднаннях.</p> <p>ПРН 11. Знати сучасні теоретичні і практичні основи методики навчання біології та основ здоров'я.</p> <p>ПРН 12. Добирати форми, методи і засоби навчання відповідно до мети навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів, забезпечувати в освітньому процесі безпечні і сприятливі умови для кожного учня.</p> <p>ПРН 13. Застосовувати інноваційні методи і технології навчання під час навчання біології та основ здоров'я, впроваджувати методики особистісно-орієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання.</p> <p>ПРН 14. Знати підходи до організації освітнього процесу з використанням цифрового навчання (у т.ч. числі дистанційного), використовувати в освітньому процесі інформаційно-цифрові технології та електронні освітні ресурси.</p> <p>ПРН 15. Застосовувати різні форми і методи контролю, дотримуватися визначених законодавством критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, розробляти критерії оцінювання результатів навчання біології та основ здоров'я.</p>	

ПРН 16. Реалізувати у процесі навчання біології та основ здоров'я ідеї освіти для сталого розвитку.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями і вченими званнями, кваліфікація яких відповідає спеціальності ОП. Кадрове забезпечення відповідає вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ № 1187 від 30.12.2015 р. у редакції постанови КМУ № 365 від 24.03.2021 р.).
Матеріально-технічне	В освітньому процесі використовуються навчальні лабораторії, комп'ютерний клас, навчально-методичний центр біологічної та екологічної освіти, ботанічний сад Хмельницького національного університету, лекційні аудиторії. Відповідно до договорів практична підготовка здійснюється у закладах загальної середньої освіти. Матеріально-технічне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) відповідає вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ № 1187 від 30.12.2015 р. у редакції постанови КМУ № 365 від 24.03.2021 р.).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	У процесі підготовки здобувачів вищої освіти використовується інформаційне освітнє середовище «Модульне середовище для навчання», в якому представлені навчально-методичні матеріали усіх навчальних дисциплін. Наукова бібліотека містить достатню кількість навчальної і методичної літератури, періодичних видань за спеціальністю. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) відповідає вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ № 1187 від 30.12.2015 р. у редакції постанови КМУ № 365 від 24.03.2021 р.).

9. Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	Здійснюється за трьохсторонніми договорами між здобувачами вищої освіти, Хмельницьким національним університетом і закладами-партнерами.
Міжнародна кредитна мобільність	Здійснюється за трьохсторонніми договорами між здобувачами вищої освіти, Хмельницьким національним університетом і закладами-партнерами.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено.

II. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

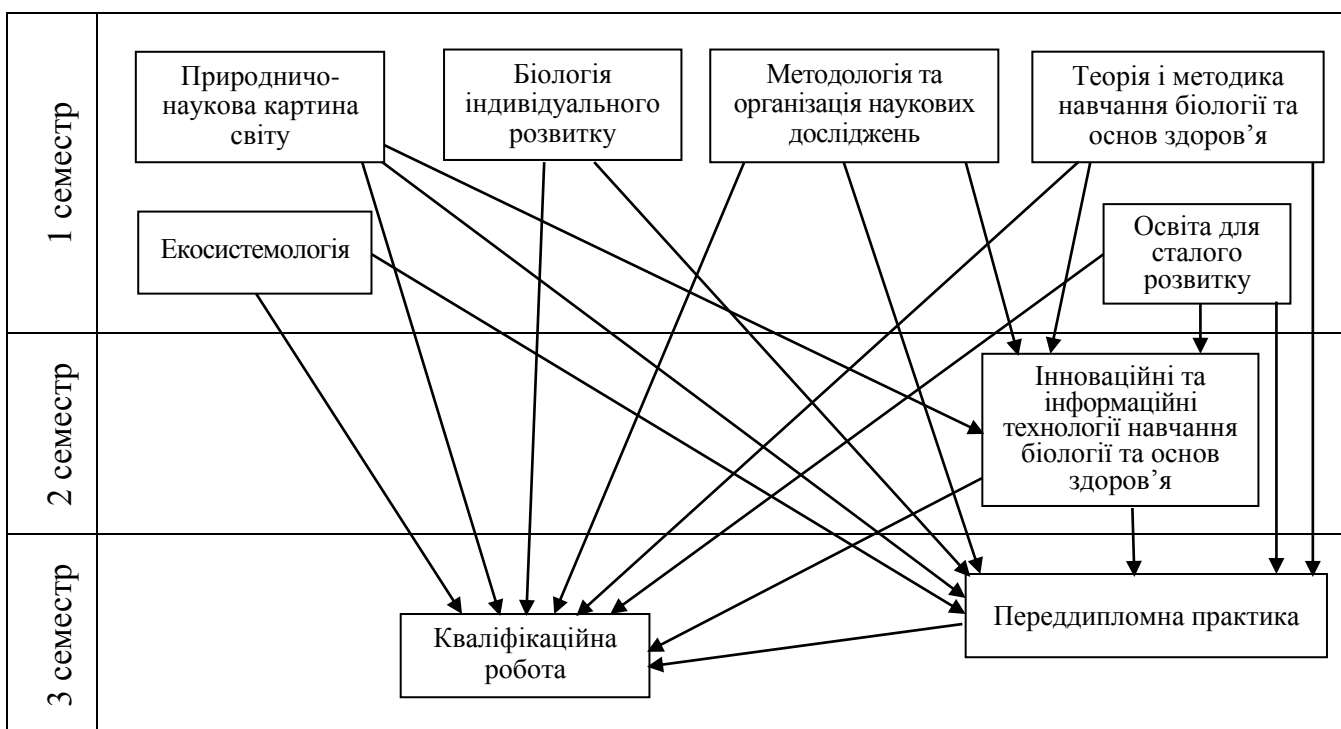
2.1. Перелік компонент освітньої програми

Шифр	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	Семестр
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ				
Дисципліни загальної підготовки (ОЗП)				
ОЗП.01	Методологія та організація наукових досліджень	5	залік	1
ОЗП.02	Освіта для сталого розвитку	5	залік	1
ОЗП.03	Природничо-наукова картина світу	5	іспит	1

Дисципліни професійної підготовки (ОПП)				
ОПП.01	Теорія і методика навчання біології та основ здоров'я	5	іспит	1
ОПП.02	Біологія індивідуального розвитку	5	іспит	1
ОПП.03	Екосистемологія	5	залік	1
ОПП.04	Інноваційні технології навчання біології та основ здоров'я	6	іспит	2
ОПП.05	Переддипломна практика	10	диференц. залік	3
ОПП.06	Кваліфікаційна робота	20	дипломна робота	3
Загальний обсяг обов'язкових компонент		66		
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ*				
	Вибіркові дисципліни 2 семестру	24	залік	2
Загальний обсяг вибіркового компонент		24		
Загальний обсяг освітньої програми		90		

Примітка. * – освітньою програмою передбачено, що здобувач вищої освіти може вибрати 6 вибіркового компонента (навчальних дисциплін).

2.2. Структурно-логічна схема освітньої програми

III. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Робота має бути перевірена на плагіат і розміщена на сайті або у репозитарії Хмельницького національного університету.

Атестація завершується видачою диплома встановленого зразка про присудження випускнику ступеня магістра із присвоєнням освітньої кваліфікації магістр середньої освіти (за предметною спеціальністю біологія та здоров'я людини) і професійної кваліфікації – вчитель біології та основ здоров'я.

IV. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Хмельницькому національному університеті відповідає вимогам Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України «Про вищу освіту» (2014). Система функціонує на п'яти організаційних рівнях відповідно до розроблених нормативних документів, що розміщені на сайті Університету: <http://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?r=700&p=100>.

Система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

V. Використана література

1. Закон України «Про вищу освіту»: від 1 липня 2014 р. № 1556-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37-38. – С. 2004.
2. Закон України «Про освіту»: від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2017. – № 38-39. – С. 2017.
3. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 № 1187 (в редакції постанови КМУ від 24 березня 2021 р. № 365).
4. Методичні рекомендації до розроблення освітніх програм підготовки фахівців різних рівнів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті (схвалені Науково-методичною радою університету, протокол від 26.12.2018 № 4).
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 1 червня 2016 р. № 600 (в редакції Наказу МОН України від 30 квітня 2020 р. № 584). – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/npa/pro-unesennya-zmin-do-metodichnih-rekomendacij-shodo-rozroblennya-standartiv-vishoyi-osviti-1>.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти»: від 16 липня 2018 р. № 776. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
7. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання

спеціальностей (предметних спеціальностей) в системі підготовки педагогічних кадрів»: від 12 травня 2016 № 506. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>.

8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010: від 28.07.2010 р. № 327: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.

9. Національна рамка кваліфікацій (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#Text>.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»: від 29 квітня 2015 р. № 266. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP150266.html.

11. Професійний Стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 р.

12. Стратегія розвитку Хмельницького національного університету на 2021 – 2025 р.р. – Режим доступу: <http://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/020.pdf>.

VI. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОЗП.01	ОЗП.02	ОЗП.03	ОПП.01	ОПП.02	ОПП.03	ОПП.04	ОПП.05	ОПП.06
ЗК 01		+				+		+	+
ЗК 02	+			+				+	+
ЗК 03	+			+				+	+
ЗК 04	+						+	+	+
ЗК 05			+		+	+			+
ФК 01				+	+			+	+
ФК 02			+	+				+	+
ФК 03			+	+		+		+	+
ФК 04				+			+	+	+
ФК 05				+				+	+
ФК 06				+			+	+	+
ФК 07		+	+	+	+	+	+	+	+
ФК 08				+			+	+	+
ФК 09				+			+	+	+
ФК 10	+			+			+	+	+
ФК 11		+		+	+	+		+	+

VII. Матриця відповідності програмних результатів навчання компонентам освітньої програми

	ОЗП.01	ОЗП.02	ОЗП.03	ОПП.01	ОПП.02	ОПП.03	ОПП.04	ОПП.05	ОПП.06
ПРН 01	+			+					+
ПРН 02	+			+			+	+	+
ПРН 03			+		+	+			+
ПРН 04			+	+	+	+	+	+	+
ПРН 05				+	+			+	+
ПРН 06		+				+			+
ПРН 07				+	+			+	+
ПРН 08				+			+	+	+
ПРН 09				+			+	+	+
ПРН 10				+			+	+	+
ПРН 11				+			+	+	+
ПРН 12				+			+	+	+

ПРН 13				+			+	+	+
ПРН 14				+			+	+	+
ПРН 15				+			+	+	+
ПРН 16		+		+				+	+